

ӘОЖ 65.9(5каз) 8 314

Ж. Задақызы

Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті, Қазақстан, Алматы қ.
E-mail: zadakyzy08@mail.ru

Қазақстан мен Жапонияның гуманитарлық-мәдени байланыстары

Аңдатпа: Қазақстан мен Жапония байланыстары қазіргі таңда жаңа деңгейге көтерілгені байқалады. Бұлай дейтін себебіміз, екі елдің арасындағы саяси-экономикалық, гуманитарлық-мәдени байланыстардың нығаю өте маңызды рөл атқарып отырады. Осы ретте гуманитарлық-мәдени қарым-қатынастардың орны ерекше болмақ. Автор бұл мақаласында осы аталған мәселелерге ғылыми тұрғыдан жауаптар іздейді. Атап айтар болсақ, екіжақты қарым-қатынастардың өзегі ретінде гуманитарлық-мәдени байланыстарға маңыз беріп, осы арқылы қос мемлекеттің әртарапты байланыстарының мәнін аша түседі. Бұл орайда автордың келтіріп отырған мәдени байланыстарының нақты деректері өз кезегінде айтарлықтай қызығушылық тудырады.

Түйін сөздер: мәдени, мәдени-гуманитарлық, келісімшарт, Жапония, Қазақстан, әріптестік байланыс.

Әлем халықтары арасындағы дипломатиялық байланыстар бүгінгі таңда жаңа мазмұнға ие болып, ерекше арнаға бет бұруда. Мұның себебі дүние жүзінде болып жатқан әртүрлі саяси-экономикалық, ғылыми, мәдени саладағы жаңашылдықтар. Бір ел мен екінші елдің арасындағы интеграциялық үдерістер өзара тиімділік жағынан да, бірлесе атқарылған экономикалық жобалардың жүзеге асуы тұрғысынан да әкелетін пайдасы мол болмақ. Бұл орайда Қазақстан мен Жапонияның гуманитарлық-мәдени байланыстарының даму кезеңі еліміздің тәуелсіздік алған жылдарынан бастау алады. Екі ел арасындағы дипломатиялық қарым-қатынастар халықтар достығын нығайтып, саяси-экономикалық, мәдени-гуманитарлық салалардың гүлденуіне жол ашты. Жалпы алғанда, Қазақстанның Жапониямен қарым-қатынастары 1992 жылғы 26 қаңтарда басталды. Осы кезеңді екі ел байланыстарындағы маңызды кезең деп есептеуге болады.

Жапония 1993 жылы Алматыда өз елшілігін ашты. 1996 жылы Қазақстан Токиода өз елшілігін ашқан соң, тиімді әрі нәтижелі қатынастардың негізі қалана бастады. Елшіліктердің өз жұмысыстарын бастауы осы бағытта қордаланып қалған біраз мәселелердің шешімін табуға мүмкіндіктер жасады. Қазақстан Жапони-

ямен екі арада жасасқан келісімдер мен шарттарын орындай отырып, айтарлықтай нәтижелерге қол жеткізе бастады. Жапония болса, Қазақстанмен өзара байланысының одан әрі нығая түсуіне атсалысты.

1994 жылдың алғашқы айында Жапония елімізге 220 миллион доллар мөлшерінде қаржылай көмек беруге шешім қабылдады. Жапония үкіметтік несиелер есебінен жеңілдікпен қаржыландыру үшін басым жобаларды қарауға, Қазақстанмен геофизикалық жұмыстар саласында белсенді ынтымақтасуға дайын екенін білдірді [1].

Қазақстан Республикасының Президенті Н.Назарбаевтың Жапонияға жасаған ресми сапары аясында қос ел басшылары ғылыми, мәдени, көркем сурет, білім, туризм және спорт салаларындағы байланыстардың орнығуына мән беріп, осы жөнінде ортақ пікірге келді. Бұл бағыттардағы қатынастарды тереңдетуге байланысты бірқатар құжаттарға қол қойды.

Жапония үкіметі ақпараттық маңызға ие түсіндіру жұмыстарына еліміздегі жапон тілін үйрету мен Жапония мәдени жөніндегі мәліметтерді кеңінен тарата түсуге баса көңіл бөлді. Мұндай қажетті бастамаларға еліміз қолдау көрсетті. Бүгінгі таңда Қазақстан жоғары оқу орындарында жапон тілін меңгеруге деген

қызығушылық күннен-күнге артып келеді. Жалпы Қазақстан мен Жапония мемлекеттері арасында да мәдени қарым-қатынастар сәтті даму үстінде деуге болады.

Қазақстандық елшілер де Жапонияда Қазақстанның абыройын арттыруға ат салысуда. 1998 жылдың қазан айында Жапонияның Токио қаласында «Қазақстан: болашаққа инвестиция» атты конференция болып өтті. Қазақстан Республикасының елшілігі жыл сайын Жапонияда Республика күніне орай әртүрлі қабылдаулар мен кездесулер ұйымдастырып келеді.

1998 жылдың 25 қараша айында Оңтүстік астанамыз Алматыда жапон мамандарының «Жапония саясатының қазіргі сипаты» атты дәрістері өткізілгенін атап өткен ләзім.

Негізінен алғанда, Жапония – Күншығыс елі ретінде экономикасы шарықтап дамыған, технологиясы озық бола тұра, мәдениеті мен тарихы, дәстүрін жаңа заманда да сақтай білген ел. Осы тұрғыдан алғанда Жапониямен біздің елдің арасындағы байланыстарды бірнеше бағыттарда қарастыруға болады. Олар, ең алдымен, саясат, экономика, сауда-саттық, мәдениет, білім, ғылым. Бұл аталған бағыттар бойынша қалыптасқан қарым-қатынастар тарихын алып қарайтын болсақ, екі ел ынтымақтастықты, достық пен сыйластықты байқау қиын емес. 1994 жылғы Елбасы Н.Ә. Назарбаевтың Жапонияға сапары екі ел арасындағы ынтымақтастықтың тарихында елеулі маңызға ие болды. Сапар барысында Елбасы Күншығыс елінің императорымен, Премьер-министрімен, жапониялық саяси және іскер топтармен кездесті. Сол уақытта Токио Қазақстанда іске асып жатқан қайта құруларға қолдауын білдірген болатын. Ізгі байланыстар 1997 жылы орын алған сол кездегі Жапония парламентінің депутаты, кейіннен премьер-министрі Кейдзо Обути бастаған делегация мүшелерінің елімізге келуі жалғасын тапты.

Жапонияның Қазақстандағы елшісі өз сөзінде: «Қазақстан – экономикалық тұрғысынан алғанда болашағы кең, әлеуеті мол, үлкен мүмкіндіктер елі. Бұл – ең алдымен, республиканың минералдық ресурстарға бай екендігімен байланысты. Сонымен бірге халықтың білімділік деңгейінің жоғары екенін айту керек» деген болатын. Елші өз сөзінде, сондай-ақ өзге де маңызды мәселелерді атап өтті. Солардың қатарында

гуманитарлық-мәдени бағытта орын алып жатқан ынтымақтастығымызға өзінің көңілі толатындығын жеткізді.

Жапония мен Қазақстанның барлық саладағы, әсіресе мәдени-гуманитарлық қарым-қатынастары жаңа уақыт тұрғысынан алғанда зерделеуді, болып өткен тарихи байланыстар мен маңызды үрдістерді елеп-екшеуді талап етеді. Себебі осынау қысқа мерзім ішінде көптеген шаруалар атқарылды. Мемлекеттердің мүдделестік, ортақ байланыстарға бағышталған әрекеттіліктің кешенді жоспарлары бүгінгі таңда толығымен жүзеге асырылуда. Қазақстан мен Жапония басшыларының пәрменімен іске асырылып жатқан екі ел аралық жобалар өз нәтижесін беруде. Қазақстанның Жапониядағы, Жапонияның Қазақстандағы болып өткен мәдени күндері тек қана мәдениет саласын емес, сонымен қатар ғылым, технология салаларындағы байланыстарды нығайта түсті. Бүгінде Қазақстан студенттері Жапонияның ең үздік жоғары оқу орындарында білім алуда.

Жапония Қазақстанды тәуелсіз ел ретінде танып, Орта Азия елдері ішіндегі саяси тұрақты, бейбітшілік мен келісімді мұрат тұтқан мемлекет есебінде елімізбен жан-жақты қарым-қатынас орната білді. Соның бірі мәдени-гуманитарлық саласындағы байланыстар. Екі елдің мәдени-гуманитарлық саладағы байланыстарына негіз болған, ең біріншіден, жапон мен қазақ халқының тарихы тереңге, ғасырлық, тіпті дәуірлік құндылықтарға бергісіз төл мәдениеттері. Аймақтық-территориялық кеңістігіміздің жақын болуы да бұл саладағы мүмкіндіктерімізді кеңейте түсті. Бұл жерде мемлекеттер арасындағы тарихи байланыстарды ескермеуге болмайды. Олардың барлығы бүгінгі таңда жаңа өлшеммен қаралуда. Гуманитарлық-мәдени салада тағы да бір айта кетерлік мәселе, екі мемлекеттің соған мүдделестік танытуы көбіне көп саяси шешімдер негізінде жүзеге асырылып келеді. Бұл түсінікті де, өйткені саяси дипломатиялық байланыстар қай кезеңде болмасын шешуші рөл ойнағаны белгілі. Дегенмен мәдени-гуманитарлық байланыстардың дамуына осы уақытқа дейін қолға алынып, орындалған жобалардың барлық механизмдерінде аталған факторлар айтарлықтай маңызға ие болды.

Қазіргі таңда Жапония әлемдегі дамыған мемлекеттердің қатарында. Жапон компаниялары мен фирмалары әлеуеті жағынан қай

елмен болсын терезесі тең дәрежеде дамып келеді. Ал еліміз әлемдік саясаттың лайықты мүшесі ретінде ірі мемлекеттермен сауда-экономикалық байланыстарын нығайтты. Ал Жапония мемлекетімен орнатқан байланыстары тарихи шешімдер мен жарқын болашаққа бастаған маңызды жобалармен аталып өтуде. Екі ел арасындағы мәдени-гуманитарлық әріптестіктің де негізінде өзара сыйласымдылық әрі ынтымақтастық факторлары зор әсер етуде. Бүгінгі таңда мәдени-гуманитарлық салада айтарлықтай жетістіктеріміз аз емес.

Президент Нұрсұлтан Назарбаев пен Жапония премьер-министрі Морихоро Хосокава қол қойған бірлескен Мәлімдемеде екі жақ саяси диалогты кеңейту мен халықаралық және аймақтық проблемалар бойынша пікірлер алмасып отыруды жақтады. Олар бейбітшілік пен қауіпсіздікті сақтау, жанжалдарды бейбіт жолмен реттеуге ықпал ету мақсатында БҰҰ мен басқа да халықаралық ұйымдарға белсенді консультациялар алмасып, ынтымақтастықты жүзеге асыруда өз ниеттерін қуаттады [1].

Қазақстан мен Жапонияның мәдени-гуманитарлық байланысында екі мемлекеттің арасындағы кездесулер ғана емес, сонымен қатар еларалық өзекті мәселелер бойынша бірегей ұстанымда болып, бір-біріне қолдау көрсетуі де маңызды орынға ие. Қазақстан мен Жапонияның мәдени-гуманитарлық байланыстары аясында өзара ынтымақтастықты арттыруға ерекше мән берілетіні сөзсіз [2]. Осы байланыстарға негіз болып отырған маңызды себептер экономикалық әріптестікті дамытуға саяси-мәдени диалогтың келешекте де қарқын алуы. Өзара сенім мен түсіністіктің тереңдеуіне ықпал ететін саяси диалог, табиғи қорларды игеру саласы мен өзге салалардағы экономикалық ынтымақтастық, аймақтарда ядролық қаруды таратпау, демократияландыру және тұрақтандыру арқылы бейбітшілікке қол жеткізу.

Жапон жерінде қазақстандық өнерпаздардың қатысуымен көптеген мәдени шаралар өтті. Мұнымен қатар қазақстандық кинофильмдер Токиода өтетін халықаралық жарыстарда бақ сынап, ал қазақстандық телебағдарламалар жергілікті телевидениеден көрсетілді. Жапонияның қаламгерлері, журналистері мен әртістері бірнеше рет елімізге келіп, сұхбат беріп, деректі көркемфильмдердің түсірілімін өткізіп, алуан бағыттағы көрсетілімдерді ұйымдастырды.

Айталық, бір жобаны ерекше атап өткен жөн. Бұл жоба бойынша Қазақстан Республикасының тәуелсіздігіне он жылдық мерейтойға арналып, жапондық әндердің кішігірім компакт-дискісі басып шығарылды. Аталған жобаның бастамасына Жапонияның танымал саясаткерлері, депутаттары, бұрынғы премьер-министрі, консерваторлық партияның көшбасшыларының бірі саналатын Юрико Коикэ және іскер топтардың белгілі өкілдері қатысты.

Бұл жағдайлар екі мемлекет арасында әртүрлі салалар бойынша кең әрі оң әріптестік тәжірибенің жиналғанын байқатады. Қазақстанның шетелдік әріптестері арасынан Жапония өзінің құлықтылығы әрі тиімді байланыстарымен жетекші орындардың бірін иеленеді. Бұл өз алдына Қазақстан-Жапон қатынастарының стратегиялық сипаттастығын көрсетеді. Әрине, мұнда маңызды бірінші қадам ретінде ҚР-ның Президенті Н.Ә. Назарбаевтың Токиода Жапонияның премьер-министрі М. Хосокаваға «Естелік кітабын» ұсынғанын айту керек. Бұл кітапта Қазақстан жерінде қайтыс болған әскери тұтқындардың аты-жөндері көрсетілген және жерленген жерлерінің карталары да бар. 1995 жылдың тамызында осы кітапты құрастырған зейнеткер полковник А. Алданазаров Жапония Сыртқы істер министрлігінің «Күміс чаша» құрметті грамотасымен марапатталды. А.С. Алданазаровтың Жапония үкіметінің орденімен марапатталуы Орталық Азия елдерінің ішінде алғаш рет. Екінші дүниежүзілік соғыстың аяғында 600 мың жапон әскері мен жай халқы Совет Одағының жаулап алған жерлерінен тұтқындалғандар, құрылыс орындарына, зауыттар мен рудниктерге жұмыс істеуге жіберілді. Қазақстан жеріне 58900-дей жапондықтар жер аударылды, оның 1393 біздің республика жерінде қайтыс болды. 1992 жылы президент Н.Ә. Назарбаевтың бұйрығымен С.А. Алданазаров шетелдік әскери тұтқындар мен жер аударылғандар мәселесі жөніндегі Республикалық комиссияның мүшесі болды. Өз күшімен республиканың әр жерінен архивтерден материалдар жинап, Қазақстанға жер аударылған жапондықтардың санын жүйелеп, жерленген жерлердің картасын жасайды. А.С. Алданазаровтың істеген жұмыстары Қазақстан бұқаралық ақпарат құралдарында жарық көріп, жапондық жер аударылғандардың мәселелері жайлы қазақстандықтар арасында

да кең тарады. Алданазаров жапондықтардың біздің жердегі өмірі және Қазақстанның әр жерінде салынған ғимараттар жайлы жақсы ақпарат берді. Сонымен қатар бұл ақпараттар жапондық бұқаралық ақпарат құралдарында да жарық көрді. Жапониядан әскери тұтқындардың қалдықтарын өз еліне әкету туралы келісім-сөздер жүргізу үшін біздің елге бірнеше рет делегациялар келген болатын.

1999 жылдың басында «Эн-Эйч-Кей Пабблишинг» баспа үйі «Біздің үй – Еуразия» атты жинақ кітабын жапон тілінде шығарды, бұл кітапқа Н.Ә. Назарбаевтың «21 ғасыр табалдырығында» атты кітабы, «Қазақстан-2030 стратегиясы» кірді.

Қазақстанда жыл сайын Жапония көркем өнер, музыка, икэбана, қуыршақ көрмелері, шай рәсімдері, жапон киносының фестивалдары, тағы да басқа көптеген шаралар өткізіліп отырады. 1996 жылы қазақстандық кинорежиссер А. Қарақұлов өзінің «Соңғы каникулдар» атты көркем фильміне Токиодағы халықаралық кинофестивальде гран-приге ие болады.

Жапония Үкіметі Қазақстанға көптеген мәдени гранттар бөлді, олардың ішінде: 1993 жылы Алматы мемлекеттік университетіне лингафон кабинетін жабдықтауға арналған жабдықтар алуға 48 млн. йен қаржы; 1995 жылы 49 млн. 300 мың йен Абай атындағы мемлекеттік академиялық опера және балет театрына музыкалық инструменттер алуға; 1996 жылы 45 млн. 700 мың йен Медеу таулы мұз айдыны комплексін жөндеуге; 1997 жылы 39,300 йен Қазақ мемлекеттік әлем тілдері университетіне жапон тілін меңгеруге арналған жабдықтар алуға; 28,700 йен 1998 жылы жапон тілін меңгеруге арналған жабдықтар әл-Фараби атындағы мемлекеттік университетке; Алматы мемлекеттік Құрманғазы атындағы консерваторияға музыкалық аспаптар алуға 1999 жылы 48,200 йен, Қазақ Ұлттық музыка Академиясына музыкалық аспаптар алуға 2000 жылы 49,800 йен қаржы бөлінгендігін атап өтуге болады.

Жапония Үкіметі Қазақстанды дамуға көмек комитетінің техникалық көмек алу тізіміне кіруіне көп үлесін қосты. 17 млн. АҚШ доллары шамасында қаржыға Қазақстан ие болды. Техникалық көмек дегеніміз дамуға ақыл-көмек беру, бизнес жоспарлар, шеберлік жоспарын

түзуге көмек беру, жапондық мамандарды Қазақстанға әкелу, қазақстандық мамандардың Жапонияда білімін жетілдіру дегенді білдіреді.

Сондай-ақ Жапония Үкіметі Сыртқы істер министрлігі арқылы Халықаралық байланыстар агенттігінің мәдени гранттарына жалпы 1993-1998 жылдар аралығында 2,5 млн. йен немесе 20 млн. АҚШ доллары шамасындағы қаржылай көмек көрсетті.

Кадр дайындау жағынан да байланыстар кеңейе түсуде. Жыл сайын Жапонияның Сыртқы істер министрлігі мен Білім беру министрлігі және басқа да министрліктердің, мемлекеттік емес ұйымдардың арқасында Жапония университеттерінде, фирмаларында қазақстандықтар қысқа мерзімді, ұзақ мерзімді білім жетілдіру курстарын өтуде. Жапондық Халықаралық байланыстар агенттігі Қазақстанға жапондық мұғалімдер мен ауыл өнеркәсібі мамандарын, басқа да салалар мамандарын семинарлар мен тренингтер өткізуге, экономикалық әлеуметтік салалардағы жапон жетістіктерімен таныстыруға және тәжірибе алмастыруға үнемі жіберіп отырады.

«Жапон қоры» қазақстандық телеарналарда 300 жапон көркем, деректі фильмдерін, оқу және көңілдендіру бағдарламаларын бірнеше жыл ішінде көрсетуге мәдени грант бөлуі өте маңызды. Жапондықтардың қазақстандық кинематографияға құлықтылығын ескерсек, «Қазақфильм» мен жапондық «Тэй синиманын» бірігіп көркем фильм түсіруі талқыланып жатқаны өзара ықылас тудыруда.

Алғашқы жылдарға қарағанда қазір жапондық туристер саны шамамен 2 есеге өсті. Осының арқасында Жапонияның ірі туристік компанияларының көңілін Қазақстанға аудару мүмкіндігі туды, сөйтіп, 1998 жылы Қазақстанға осындағы туристік компаниялармен келісімдерге қол жеткізу мақсатымен келді. Бірақ Жапония елшісі Тосио Цунодзаки айтқандай: бүгінгі күні Орталық Азияда, соның ішінде Қазақстанда да тиімді туристік жолдар жобалары әлі де болса жасалмаған, жыл сайын 17 млн. жапондықтар әлемнің түкпір-түкпіріне саяхат жасайды, бірақ Ұлы Жібек Жолы туралы тек 1% ғана естіген.

2000 жылдың 3-16 қазанында Жапонияның Токио, Фукуока, Курэ, Хиросима, Хацукаси қалаларында Президенттік оркестрдің солисті Н. Өнербаев, Алматы ауданының филармониясының директоры А. Қоразбаев

және “Сазген” фольклорлық ансамблінің меңгерушісі Б. Тілегеновтер бастаған қазақ халық музыкасының концерттері өтті. Токио халықаралық кинофестивалінде 2000 жылы С. Апрымовтың «Үш ағайынды» атты фильмі азиялық бағдарламада гран-приді иеленді.

2000 жылдың 20 желтоқсанында Токио хайуанаттар паркінде қазақстандық – «Тама» жабайы барысы салтанатты түрде сыйға тартылды. Бұл салтанатты жиынға Жапония үкімет ұйымдарының мүшелері мен бұқаралық ақпараттар өкілдері қатысты. Бұл оқиғаға байланысты Жапония Сыртқы істер министрі Й. Коно бүкіл жапон халқы атынан ҚР-ның Президенті Н.Ә. Назарбаевқа және Қазақстан халқына осы бағалы сыйлық үшін алғысын білдіреді.

2001 жылдың 15-18 ақпан аралығында премьер-министрдің сол кездегі орынбасары И. Тасмағанбетов Жапонияға «Күлтегін» көнетүрік және көшпенділердің жазба ескерткіштері көшірмелерін жасау туралы шаруаны шешуге барды. Көшірме жасалып, Қазақстанға 2001 жылдың мамырында әкелінді.

2001 жылдың қыркүйек айында Абай атындағы Мемлекеттік опера және балет театрында «Ымырттағы тырналар» атты жапондық операның алғаш қойылымы көрсетілді, бұл оқиғаға бұрынғы премьер-министр Ц. Хата қатысты.

Екіжақты мәдени қатынастардың жетістігі ретінде 2000 жылы Т. Рысқұлов атындағы Қазақ экономикалық университеті қасынан Жапондық Халықаралық Байланыстар Агенттігінің арасында Қазақстан-Жапон адам ресурстарын дамыту орталығын ашу туралы келісімнің талқылау хаттамасына қол қойылғандығы мысал бола алады.

2002 жылы Адам ресурстарын дамыту жөніндегі Жапон орталығы ашылды. Орталықтың басты мақсаты – Қазақстанның рыноктік экономиканы дамытуға бағытталған адам ресурстарын жетілдіруге ат салысу. Сонымен қатар орталық екі ел халқы арасында мол ақпарат таратып, мәдени шаралар ұйымдастырып, түсіністікті, яғни мәдени байланыстарды дамытуға күш салу.

Орталықта Жапон тілін үйрететін және іскерлікке баулитын кәсіби курстар өткізіледі. Орталық Жапония туралы мәлімет аламын де-

гендерге кітапхана, видеотека, аудиотека, CD-тека, әртүрлі газет-журналдар және интернет арқылы мол ақпарат бере алады. Сонымен қатар Орталық Қазақстан мен Жапон халқы арасында мәдени байланыстардың дамуына зор үлес қосып отыр. Бұған жыл бойы көптеген мәдени шаралар ұйымдастырып отырады. Мысалы, жыл сайын орталық Жапонияның Қазақстандағы мәдени күнін өткізеді. Жапон мәдениетінің ки-моно кино, «омочи» нанын дайындау, каллиграфия, жапон тағамдарын дайындау сияқты қызықты жақтарын жұртшылыққа паш етеді.

Елшілік те мәдени шаралардан тыс қалып отырған жоқ. Мысалы, 2007 жылдың 23 қыркүйегінде Астанадағы Жастар сарайында елшіліктің ұйымдастыруымен Жапон киносының үшінші фестивалі өтті.

Сонымен қатар Жапонияның Қазақстандағы елшілігі еліміздің алдыңғы қатарлы оқу орындарымен бірігіп «XXI ғасырдағы Еуразия, Жапония мен Орталық Азия қатынастары, байланыстардың жаңа түрлерін іздестірумен қауіпсіздікті қамтамасыз ету жолында» атты бірқатар лекциялар ұйымдастырды. Лецияны Цукуба университетінің атақты профессоры, тарих, халықаралық қатынастар, қазіргі саяси-экономикалық салаларды қамтитын 25-тен астам кітаптың авторы Еичи Синдо оқыды.

Әдебиеттер

- 1 Абдулпаттаев С. Қазақстан Республикасының сыртқы саясаты. – Алматы: Мариа, 2005. – 204 б.
- 2 Садыкова Р // Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ хабаршысы. Халықаралық қатынастар және халықаралық құқық сериясы. – №4-5 (43-43). – 2009 ж.
- 3 Уразаева Ф. Қазақстан-Жапония қатынастары (1992-2007 жж.). – Алматы, 2008.
- 4 Арин О. Япония: концепция Евразийской дипломатий. – М., 1990. – 435 с.
- 5 Токаев К. Основные аспекты процесса // Актуальные вопросы внешней политики.
- 6 Кравцевич А. Япония и развивающиеся страны. – М., 1981. – С.59.

Ж. Задақызы

Культурно-гуманитарные отношения Казахстана и Японии

Казахстан и Япония в системе политических и экономических связей имеют тесное взаимовыгодное сотрудничество. На современном этапе японо-казахстанских отношений важно отметить роль не только экономических интересов, но и культурно-гуманитарных. В данной статье научно анализируются важные компоненты двусторонних отношений. Также автором широко используются такие понятия, как «гуманитарно-культурные аспекты» взаимоотношений Японии и Казахстана. В частности в нем преобладает акцент на то, что развитие в гуманитарно-культурном должно исходить из реальных запросов современного общества.

Ключевые слова: культурный, культурно-гуманитарный, договор, Япония, Казахстан, партнерские отношения.

Zh. Zadakyzy

Cultural and humanitarian relations Kazakhstan and Japan

Kazakhstan and Japan in the system of political and economic relations are closer mutually beneficial cooperation. At the present stage of the Sino-Kazakh relations is important to note the role of not only economic interests, but also cultural and humanitarian. This article analyzes the critical components of scientific relations. Also the author of widely used terms like "humanitarian-cultural aspects" of relations of Japan and Kazakhstan. In particular, it is dominated by an emphasis on the fact that the development in the humanitarian and cultural must come from the real needs of today's society.

Keywords: cultural, cultural-humanitarian, contract, Japan, Kazakhstan, partnership.